

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četertletu 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVII.

V Ljubljani 20. sušca 1874.

List 12.

Koledar za naslednji teden.

Sušec. Marc.

15. Nedelja tiha. Evangelij: „Judje hočejo Jezusa kamnjati.“ (Jan. 8.) Zvel. Nikolaj Flijski, imenovan „brat Klavs“, rojen l. 1417 na Švicarskem, sin pobožnih plemenitih staršev, ki so se pečali s kmetovanjem. Bil je v mladih letih izgled nedolžnega, pobožnega in delavnega življenja, tudi se je še mladenec kaj ostro postil. Oženjen z bogoljubno Dorotejo Visling je od Boga oblagodarjen s 5 sinovi in s 5 hčrami. Dvakrat gre brez ugovora na vojsko deželo braniti, s prošnjami in pregovarjanjem reši ženski samostan, da ga niso bili vojaki zažgali.

Deželani ga hočejo zavoljo njegovih izverstnih lastnost izvoliti okrajnega oblastnika, pa se te časti in službe ubrani. Nikolaj sliši z neba glas: „Odverzi vse časne skrbí, in zrôči se Bogu!“ in sklene s privoljenjem svoje žene podati se v samoto. Dovolí mu rekoč: „No pa pojdi, kamor te Bog kliče.“ Gre v samoto, ljudje kmalo zanj zvedó, in mu naredijo leseno kočó s slamo pokrito. Éno leto po tem, ko se sosedje popolnoma prepričajo, da Nikolaj čisto nič ne vživa, kakor le samo sveto Rešnje Telo, mu sozidajo kapelico in zraven nje sobico, iz ktere se lahko vanjo vidi in hodi. Namestnik škofov v Konštancu, Tomaž posvečeni škof, jo blagoslovi. Pri tej priliki vpraša samotnika: „Ktera čednost je Bogu naj ljubši?“ Nikolaj hitro odgovori: „Pokoršina.“ Posvečeni škof vzame tri drobljance kruha in nekoliko vina, rekoč: „Glej, moj brat, vzemi tole, jej in pij iz pokoršine do našega škofa, da dosežeš krono pokoršine v nebesih.“ Nikolaj se ustraši, ker že 6 lét ni družega vžil, kakor presv. Rešnje Telo, iz pokoršine vžije le en grižljaj kruha, in le en požirek vina, toda z veliko težo, in čuti v želodcu tolike bolečine, da se Tomaž zelo prestraši, in ga prosi za zaméro, rekoč: da je le po škofovem povelji tako ravnal. Ljudje iz vsih krajev so obiskovali tega bogoljubnega moža, ki 20 let ni nič družega vžival, kakor presv. Rešnje Telo, ki je mnogim v serce vidil in jim primerne nauke dajal, ker bil je silo moder. Posebno na imenitne in vradnike se je oziral Nikolaj; vedil je, koliko premore njih izgled in njih beseda. Opominjal jih je, da ne za dlako naj ne odstopijo od pravice. Brez prenehanja je ljudi učil, kako močno naj spoštujejo duhovne, tudi ko bi ta ali uni spodbudno ne živel, ker Bog po njih deli svoje milosti. Umerl je 21. suš. l. 1487. Žalost po njem je bila velika po vsi švicarski deželi, pogreb veličasten. Veliko čudežev ga je poveličevalo.

Molil je: O Gospod Bog, vzemi mene meni, —

Daj me vsega Sebi; — O Gospod Bog, daj vse meni, — Kar me pelje k tebi; — O moj Gospod in Bog, vzemi vse od mene, — Kar me odvráča od tebe! —

Sv. Pavel šk., keršen od sv. Pavla apost. sprič.; sv. Apafrodit šk., od sv. Petra aposteljna posvečen, sprič.; sv. Benvenut šk. spoz.; sv. Katarina dev., hči sv. Birgite; sv. Katarina vd.

23. Ponedeljek. Sv. Liberat, zdravnik, njegova žena, dva njegova sinova in tovariši, sprič. Okoli leta 494 so Vandali v Afriki razgrajali in katoliškim staršem otroke ropali, ker so mislili, da bojo s tem starše prisilili katoliški veri se odpovedati in arijansko krivo vero spoznavati. V Kartagi so na ulicah ugrabili plemenitim staršem sedemlétnega mladenčka; mati teče za beriči, deček vpije: „Kristjan sem, kristjan sem!“ roparji ga zadavijo in v neko jamo veržejo. Taka se je zgodila obema sinovoma zdravnika Liberata. Oče mlo joka po njima; mati ga tolaži, rekoč: „Ljubi moj mož! Kristus bo najina otroka varoval; saj si slišal, da sta vpila: „Kristjana sva!“ Očeta in mater zaprejo vsacega v posebno ječo. Nekoliko časa po tem pravijo materi: „Tvoj mož je že sprejel našo vero, sprejmi jo tudi ti, in ne bodi svojeglavna.“ Žena pravi: „Hočem poprej s svojim možem govoriti.“ Peljana pred sodnika, polna svete jeze, začne svojega moža oštevati, da je zatajil sv. vero. Mož se zavzame, rekoč: „V imenu Jezusovem sem bil in ostanem katoličan, svoje vere ne bom zatajil.“ Gerda laž je bila tedaj odkrita. Oba tirajo v pregnanstvo, kjer raztepena za lakoto umerjeta, in več otrok z njima. — „Nikar si ne dovoli nobene laži.“ (Sir. 7, 14.) „Kdor govori laži, se pogubi.“ (Preg. 19, 9.)

Ss. Viktorijan in Frumencij spr.; ss. Domicij in Eparhij; ss. Pelagija, Akvila in Teodozija spr.

24. Torek. Sv. Gabriel, véliki angelj, je eden zmed angeljev naj višega reda. „Gabriel“ pomeni „moč Božjo“. Tega angelja je bil Bog poslal Danielu v babilonski sužnjosti, da mu je razodel čas prihoda obljubljenega Mesija, kateri bo malikovanje zaterl, greh izbrisal, grešno človeštvo z Bogom spravil, in vse dopolnil, kar so preroki od njega prerokovali. (Glej Dan. 9, 20–27.) Angelja Gabriela je bil Bog poslal k Mariji Devici, da ji je včlovečenje Sina Božjega oznanil, rekoč: „Češena, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena si med ženami. Glej, spočela boš, in rodila Sinú, in imenuj njegovo ime Jezus.“ (Luk. 1, 28. 31.) Angelj Gospodov (angelj Gabriel se tako imenuje) opominja sv. Jožefa, da naj se ne boji Marije k sebi vzeti; ta angelj mu veleval, naj beži z Marijo in Detetom v Egipt; in spet ta angelj mu ukaže se verniti v Nazaret. —

Sv. Jožef je poslušal angelja Gabriela, poslušaj tudi ti svojega varha angelja, ki te po tvoji vesti opominja:

Beži s tega kraja, kjer kralj Herod — satan v človeški podobi — tvoji duši po življenji streže.

Ss. Marka in Timotej spr.; ss. Timolaj, Dionizij, Plavsid, Romul, Aleksander, Agapij, drugi Dionizij spr.; v Trientu terpljenje sv. dečka Simona, ki so ga judje umorili.

25. Sreda. Oznanjenje Devici Mariji Materi Božji. Danes obhajamo prav za prav dva praznika: praznik našega Gospoda Jezusa Kristusa in praznik njegove presvete Matere. Današnji god je praznik Jezusa Kristusa, Sina Božjega, ker je danes na svet prišel, svojo božjo naturo s človeško sklenil, iz neskončne ljubezni do nas, nam — zunaj greha — popolnoma enak postal, da nas je rešil. Obhajamo pa tudi imeniten god in praznik naše Gospé, ker je danes tisti trenutek postala Mati Božja, ko je bila na angeljevo oznanjenje izgovorila besede: „Glej! dekla sem Gospodova; zgodi se mi po tvoji besedi.“ (Luk. 1, 38.) — O neizrekljiva visokost Matere Božje! Sveti Bonaventura piše: „Bog bi bil lahko še popolnejši angelje, še lepši nebesa vstvaril; večji matere pa, kakor je Mati Božja, ni mogel vstvariti, ktera bi bila namreč viši od Matere njegovega Sina.“ — Ker včlovečenje našega Gospoda Jezusa Kristusa z njegovim rojstvom vred o Božiču slovesno obhajamo, zatoraj danes svoje misli in čiščenje le bolj na Mater Božjo obračamo.

Ljuba duša! med vsemi pobožnostmi, ki jih danes na čast presvete Materi Mariji opravljáš, bi utegnila naj boljši biti tale, da si zopet izvoliš Marijo za svojo kraljico, gospo in mater s trdnim sklepom jo častiti in njene čednosti posnemati.

Sv. Kvirin spr.; sv. Irenej šk. spr.; sv. razbojnik, ki je Kristusa na križu spoznal in slišal njegove besede: „Danes boš z menoj v raji. Sv. Pelagij šk. spoz.; sa. Barancij in Deziderij spoz.

26. Četertek. Sv. Ludger, šk. in apostelj na Saksonskem, rojen okoli l. 744 v Friziji. Keršanski in imenitni starši izročijo dečka škofu Gregoriju v Utrehtu, ki je bil tudi samostanski meč. Ta ga rad sprejme, nad njim zapazi posebne zmožnosti, mu podeli samostansko obleko, pobožnega in izvrstnega mladenčca pošlje na Angleško k slovečemu učeniku Alkuinu v poduk. Ludger se verne z vednostmi obogaten v domačijo; Gregorijev naslednik škof Alberik ga posveti l. 778, in pošlje v Dokum, kjer je bil sv. Bonifacij umorjen, naj trebi malikovanje in podira mališke tempelje. Ludger oznanjuje sv. evangelij v Friziji 7 lét; ko je pa bil Karol Veliki premagal Saksonce, se Ludger k njim poda, veliko odpadnikov verne v katoliško cerkev, malikovavce spreobrača, nove duhovnije vstanovlja. Po dolgem pregovarjanji je bil za škofa posvečen v Monastiru l. 802. Škof Ludger je bil oče ubozih, zato ga njegovi nasprotuiki černijo pri cesarju, da škofijske prihodke zapravlja in zaljšanje cerkve opuša. Cesar ga pokliče k sebi, ko ravno brevir moli, to je, svoje duhovske molitve opravlja; škof pa poslanemu služabniku reče, da bo precej prišel, da le brevir opravi. Služabnik ga pride zopet klicat; Ludger pa gre k cesarju po opravljeni molitvi. Cesar ga graja zavoljo njegovega odlašanja. Ludger serčno odgovori: Vém, kaj sem vaši cesarski svetlosti dolžan, mislil sem si pa, da mi ne bote zamérili, če Bogu predstvo dam. Sej ste mi vi, cesarsko veličastvo, pri izvolitvi za škofa zapovedali, da naj službo Božjo pred človeško opravljam. Cesar mu odgovori: „Pravega moža sem škofa izvolil, opravljalih jezikov ne bom nič več poslušal.“ Apostoljski mož je svoje delavno življenje sklenil l. 809. Bog pa je svojega služabnika že v njegovem življenji in po njegovi smerti z mnogimi čudeži povelical.

Ss. škof je zaverigel napčno glasilko: „Služba gospodova gre pred službo Božjo.“ Zaverzi jo tudi ti! Božja zapoved ti bodi več, kakor človeška! —

Sv. Kastul, spr.; ss. Peter, Marcijan, Jovin, Tekla in Kasijan spr.; sv. Braulij šk. spoz.

27. Petek. Sv. Marija Mati Božja VII žalost. V vedni spominj neizrečenih žalost in britkost, ki jih je presveta Mati Božja s svojim božjim Sinom vred za nas preterpela, je katoliška Cerkev postavila praznik 7 žalost M. D. M. B., in te žalosti so: 1. prerokovanje starega Simeona v tempelju; 2. beg v Egipt; 3. zguba 12letnega mladenčca Jezusa; 4. slovó od Jezusa; 5. križanje; 6. snemanje s križa; 7. položenje v grob. Zavoljo tih boletin, ki so materno serce presunjale, se nam Marija s sedmerimi meči v persih pred oči postavlja po besedah starega Simeona: „Tvojo lastno dušo bo meč (žalosti) presunil“ (Luk. 2, 35), zlasti te bo presunila njegova aramotna smert na križu. Na prežalostno mater Božjo obrača sv. Cerkev beseda preroka Jeremija, rekoč: „O vi vsi, ki memo greste po potu, pomislite, in glejte, če je kaka bolečina, kakor bolečina moja.“ (Žal. pes. Jer. 1, 12.) Sv. Ildefons pravi, da so bile bolečine Božje Matere večji, kakor vse bolečine spričevavcev ali marternikov, zato jo sv. Cerkev imenuje Kraljico marternikov. —

Rad in pogostoma premišluj žalosti Matere Božje, zlasti ob času nadlog, britkost in težav; pri nji boš gotovo tolažbo našel.

Sv. Aleksander vojak spr.; ss. Filet starašina, njegova žena Lidija, sinova Macedon in Teoprepid spr.; sv. Rupert *) škof v Solnogradu, ki je sv. vero označeval na Parskem, Solnograjskem in Koroškem. Umerl je l. 627.

28. Sabota. Častita Marija, s primkom z Mailliakovega, devica in vdova, rojena 1. aprila 1331 na Francoskem. Že v svojem 6. letu je razodevala veliko pobožnost do Marije Device, le svete bukve je rada brala: kar pa starši niso radi vidili, ker so jo hotli za svet izrediti. Terpljenje Kristusovo je s priserčnostjo premišljevala. Po volji svojih staršev se je omožila s prav pobožnim deviškim mladenčcem Robertom, kterega je bila še otroka s svojo molitvijo iz vode rešila. V sveti deviški čistosti sta kot brat in sestra skupaj živela. Robert je bil na vojski zoper Anglikane ranjen in vjet, Marija ga je rešila s 3000 gold. Bila sta oba oče in mati ubogim vdovam in zapuščenim otrokom. Robert bogat s čednostmi in dobrimi deli umerje v cvetju svojega življenja. Marija po svojem možu vse opravi in se verne v Mailliako k svoji materi. Brat jo sili, da bi v drugi zakon stopila, ker je bila še le 30 let stara; pa se ni v to podala.

Popolnoma se je odpovedala svetu, in je služila Bogu, zlasti pa je rada besedo Božjo poslušala, jo v sercu ohranila, in za pridigarje molila, naj jim Bog na jezik poklada take besede, ktere bojo poslušavcem v serce segale, in obilno sadú obrodile. Poslednjič se častita gospá vsega premoženja znebi, ga ubogim razdelivši, sama pa v revšini živi. Bog pokliče k sebi svojo zvesto služabnico 28. suš. l. 1411.

Ljubi kristjan! po zgledu častite Marije tudi ti rad poslušaj Božjo besedo in jo v sercu ohrani, ker Gospod govori: „Blagor tistim, kteri Božjo besedo poslušajo, in jo ohranijo.“ (Luk. 11, 28.) Prosi pa tudi Boga, naj on serca poslušavcev pripravlja, ogreva in meči; ker tisti „ni nič, kteri sadi, in nič, kteri priliva; ampak Bog je, kteri rast daje,“ piše sv. Pavel. (I. Kor. 3, 7).

Ss. Prisk, Malh in Aleksander spr.; Ksist III pap. spoz.

*) Naša „pratika“ ga stavi na 30., ne vem pa, če iz kakega posebnega vzroka, ali je le tiskarna zmeta.

Pregled obravnave o cerkvenih postavah v deržarnem zboru.

Spodnja zbornica deržavnega zbora je 5. sušca pričela obravnavati predloge o verskih postavah. Med 57 zaznamniki govorniki je bil prvi Hohenwart. Pobijal je novo postavo, ker v nji si deržava prilastuje naj viši oblast (vsemogoštvo) nad Cerkvijo, še v cerkvenih notranjih zadevah. Tako bi bile cerkvene pravice podveržene vsakrati vladi in deržavi, kakoršna koli si bodi. Tudi 75. členu temeljne deržavne postave o splošnih pravicah deržavljanov je nasproti ta predloga, ker uni člen zagotavlja vsim verstvom samosvojno vravnajo njih zadov. Govor je bil tako vterjen in mošk, da se je celo iz nasprotnih ust slišala pohvala: „Hohenwart je govoril moško, dobro, premišljeno in olikano; — pa naši (liberalci) bodo ravno tako srovo in nepremišljeno odgovarjali in nam le škodovali“, kakor se dopisuje „Slovencu“. — Se vé, da tudi naslednji govornik dr. Schaffer ni vedil nič povedati, da bi bil spodmaknil njegove izpeljave. Govoril je zoper Cerkev in za deržavno vsemogočnost, kakor je znan že iz vstavoverskega društva v Ljubljani.

Greuter je dokazal, da nova postava je vojska zoper Cerkev in ta vojska se bode vojskovala Prusiji v korist in slavo. Sklenil je: Mi Tirolci te postave ne bomo nikoli sprejeli, naj pride kar koli čez nas, in ako nam je že pogin odmenjen, bomo vsaj svoje poštenje rešili in zatonili kakor katoliško ljudstvo. Güllrichove nasprotne in puhle besede za velikanom Greuterjem so bile brez pomena. — Knez Czartoriski je pobijal postavo v imenu svobode, ter jim očital, da hočejo zbornico spremeniti v policajnico. — Dürnberger iz Gornje Avstrijskem je po zgledu liberalnih časnikov udrihal po izverstnem škofu Rudigieru. — Weiss pl. Starkentels je liberalce, ki ne vedo, kaj je Cerkev, podučil v katekizmu, jim pojasnil, da ta boj velja zoper vero, ter rekel, da postava, ki jo hočejo narediti, ni postava, ampak sila. — Moravski Fux je vse skupaj v culo zdergnil, kar je lažnjivega, obrekljivega in zasramljivega bral v pokvarjenih zgodovinah in romanih o jezuitih, sillabu itd. in to culo je razsul v zboru med velikim ploskanjem liberalcev v zbornici in na galeriji; tako piše „Pilger“.

Drugi dan je prav do živega v kožo vžigal liberalce poslanec Lienbacher. Šibal je njih lastne nasprotja in zavračal njih ugovore in oponašanja, kazal jim, kako hočejo imeti svobodo s pomočki zatiranja, napredek s pomočki rakove poti, ter namérjajo postaviti načelo: „čegar je dežela, njega je vera.“ Na lažnjivo in večno rapotanje, da se konservativci bojé véde, da se morajo tresti pred vsako novo iznajdbo, jih je govornik kaj dobro izplačal, rekóč: „Prašam vas gospodje, kdo je naj večí zvezdoslov sedanjega časa? Jezuit je: P. Secchi. Kdo je iznašel smodnik? Vi (kaže na levico) gotovo ne!“ Vse je bilo v smehu pri tih besedah. Govoreč o konkordatu dvomi, če bi si gospodje upali do družih deržav pogodbe tako spolnovati, ki bi jim najberže s topovi odgovorile, kakoršnih, se vé, se jim od papeža ni bati. Rekel jim je k sklepu: Ako bode ta postava sprejeta, se bodo Cerkev in narodi le še toliko bolj zedinjali k boju za vero in vestno svobodo.

Liberalcec professor Suess je dolgo in tako govoril, da se je vse bliskalo od učenosti in vse šumelo od levičarskega ploskanja — samo zato, ker je tako terde okove koval Cerkvi in tako visoko povzdigoval deržavno „omnipotencierstvo“. Rekel je: Nobena oseba in nobena kongregacija ne smé biti zunaj deržavnih postav, njim se mora vse podvreči, Cerkev naj bo podveržena

splošnim postavam kakor vsaka druga družba in kar združevanjska postava zahteva, bi se zamoglo nanjo obračati. Tako je modroval strašni učenjak, ki ni mogel sterpeti, da je tudi 1000krat premlaćenega Galileja zopet na oder spravil. Še eno prav prav neslano je Suess izrekel, namreč, da papeži so tisti, ki ljudi brezbožne delajo! Opomnil ga je pa eden njegovih volivcev z „odpertim pismom“, da so mu njegovi demokratovski volivci zaradi glasovanja v štempeljski zadevi sklenili nezakupnico, in pa še nekaj drugega: obljubil je bil namreč Suess volivcem o volitvi: da verskega prepričanja nikogar ne bo žalil. Zagotovil je toraj volivcem profesorja, da noben pošten katoličan, ki ima le še iskro poštenja v srcu, njemu ne bo več glasú dal.

C. kr. poglavarstveni svetovalec Harant je pojasnil, da avstrijski škofje bodo te verske postave ravno tako malo sprejeli, kakor jih pruski škofje sprejeli niso, in ko bi bil vendar kateri voljan, bi katoliško ljudstvo nasprotvalo. Nove postave, pravi, so nepotrebne; konkordat naj bi bili pri miru pustili, pa bi ne bilo praznín in ne treba jih mašiti. Za nas katoličane obstoji konkordat še zmiraj. Cerkev je le tistemu zoperna, komur je resnica zoperna. Postava mora biti pravična, če ne, je trinoštvo. Vsemu se daje svoboda, le zraven Cerkve mora žandar stati. Ali bi ne bilo veliko bolje nadzorovati borzno dvorano, polomne naprave, potepinstvo že enkrat odpraviti? Šolska nova vstanova dela kmetijstvu stroške, ki bodo kmalo tolíki, kolikoršno je davkovsko breme samo. Naj bi bila vlada čakala, kakošen konec bode imelo preganjanje katoliške Cerkve na Nemškem itd.

Dunajski pajdagog luteranar Dittes je govoril prav prekucuhovsko, da naj se čisto odpravi cerkvena vlada (hierarhija ter škofje in mašniki) in pusti naj se, da sedanji lastniki cerkvenih služb naj odmerjejo. Čenčal je celo o verskem švindelnu itd. Tako lomastenje je le toliko spomina vredno, da se vé, kakošne može, zraven še tujce, ima dunajška srenja v svojih naj bolj mastnih službah, in kaj taki tujci želé 27 milijonom avstrijskih katoličanov in z njimi toraj tudi cesarski še zmiraj katoliški deržini. — Pražak je s federalistiškega stališa pobijal predloge; Venturi za-nje govoril.

(Konec prihodnjič.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Škofje na Dunaju. Enciklika sv. Očeta. — Na Dunaju so se 13. t. m. škofje posvetovali, kaj bi bilo storiti, da bi se odvernile sveti katoliški Cerkev nasprotne postave, ki jih je spodnja zbornica na deržavnem zboru po nekoliko že sprejela, gotovo pa vse sprejela bode, kakor reči zdaj stojé. Svet pa so imeli česko-moravski škofje posebej, poljski posebej, kardinal Ravšer s podružnimi posebej in tako vsi.

Med tem so se tudi sv. Oče Pij IX v Rimu oglašili z encliko 7. sušca do vsih kardinalov, nadškofov in škofov avstrijskega cesarstva o verskih postavah, in pisali so tudi pismo samemu cesarju.

Sv. Oče tožijo, da k preganjanjem sv. Cerkve, ki so jih obžalovali v lanski encikliki 24. listop., je pristopilo novo praganjanje, ktero je toliko bolj žalostno, ker izhaja iz Avstrije, ktera se je poprej v naj slavnish časih keršanskega deržavstva v naj tesnejši zvezi z apostolskim sedežem serčno bojevala za katoliško vero.

Enciklika pravi, kako so bili sv. Oče v nagovoru 22. majnika 1868 mogli takratne verske postave obsojiti; zdaj pa se deržavnemu zboru predlagajo nove postave v poterjenje, ktere očitno na to merijo, da se katoliška Cerkev spravi v naj pogubljivši hlapčevstvo,

pod samovoljstvo državne oblasti, proti božjemu namenu našega Gospoda Jezusa Kristusa." Govoré pa sv. Oče o predlogah, kakoršne so bile še preden so bile od znanega posebnega odbora poostrene. Mladoslóvenski poslanci so se izgovarjali po dr. Razlagu, da bodo glasovali „bona fide“ za predloge; ali bodo zdaj preklicali svoje glasovanje, ko jim je namestnik Kristusov tako jasno povedal, kaj te predloge namerjajo? Ali papežu samemu ne bodo verjeli? Ali se namestniku Kristusovemu ne bodo podvergli? Naj pomislijo, kam pomagajo Cerkev spraviti s svojim vplivom.

Sv. Oče dalje razlagajo čeznatorno oblast cerkvene vlade in pojasnujejo, kako verske predloge to oblast zatirajo. — Govorniki za predloge so se izgovarjali, da je kaj drugzega Cerkev in kaj drugzega cerkvena vlada; kaj zdaj poreko? Mar oni ali pa Bismark bolje to vedó, kakor papež sam?! .. Povdarjajo namreč sv. Oče, kako se država s temi postavami prilastuje vsemogoštvo, da zamore kakor v posvetnih tako tudi v cerkvenih rečéh postaviti in nad Cerkvijo ravno tako nadzorovati in gospodovati, kakor nad drugimi posvetnimi družbami. Te postavbe, pravijo, so ravno tistega duha kakor prúske in ravno tako škodljive Cerkvi, če so tudi viditi zmerniši.

Sv. Oče v novo protestujejo zoper prelomljenje z njimi storjene pogodbe (konkordata) in zaveržjo nespametno pretvezo, češ, da se je z dogmo nezmotljivosti Cerkev spremenila. Pravijo namreč: „Ako pa so nekteri v Avstriji, kteri pod takimi nesrečnimi pretvezami katoliško vero od sebe veržjo; se je pa stanovitno derži s Svojimi slavnimi prededi in s celo Svojo cesarsko hišo presviti vladar, in stanovitno se je derži naj večí večina prebivavstva, kteremu se na take pretveze naslonjene postavbe dajejo.“

Od ákofov sv. Oče upajo, da bodo branili cerkvene pravice, in pristavljajo, da se zanašajo na vdanost in in vero preljubljenega sina v Kristusu, cesarja in kralja *Frančiška Jožefa*, ki so mu ravno tisti dan v novo pisali in v živo priporočevali, naj ne terpi, da bi se v Njegovem obširnem državstvu Cerkev nevredni sužnjosti izročila ter bi Njegovi katoliški podložniki prišli v narhujši stisko. —

Iz Ljubljane. (Iz petega letnega sporočila katoliške družbe.) V prvi seji 3. sušca so bili voljeni opravljalniki in sicer gg.: grof Wurmbrand, predsednik; dr. Kosta, podpredsednik; J. Flis, tajnik; Močnik in Mihalič, zapisnikarja; Gerber, denarničar; Čuber, knjižničar. Sklenjeno je bilo tudi izdati kratko letno poročilo preteklega leta in ga s knjižico „Keršanska izreja“ razposlati vsim družabnikom: g. tajniku bila je dana naloga sestaviti to sporočilo. Želeti je posebno, da bi knjižica „Keršanska izreja“ prišla med ljudstvo, marsikom bi koristila, pa tudi družba bi dalje delovati zamogla. —

Znano je, kako je bilo preteklo leto očetom družbe Jezusove prepovedano bivati na Kranjskem. Katoliška družba je zanje vse storila, kar je bilo v njeni moči; akoravno je bilo njeno prizadevanje zastonj, vendar se mora priznati, da je spolnila svojo dolžnost. Imel je odbor v tej zadevi sejo 2. julija; po nasvetu g. dr. Kosta je enoglasno sklenil prošnjo in pojasnila poslati apostoljskemu poročniku na Dunaj. G. prof. dr. Vončina je prevzél to delo ter izvrstno pojasnilo sestavil v latinskem jeziku, ktero je bilo papeževemu poročniku na Dunaji izročeno.

V tretji seji odborovi 27. avg. se je obravnavalo, kako naj bi se družba vdeležila slovesne svečanosti v Pragi pri obhajanju 900letnega obstoja škofije Praške, k kateri slovesnosti je odbor, zato sestavljeni, povabil tudi našo družbo.

Sklenjeno je bilo, na vsak način se te slovesnosti vdeležiti in sicer poslati lepo vezano adresó v latinskem in slovenskem jeziku, če bi bilo le mogoče, tudi poslati kakega zastopnika naše družbe, naj bi jo on izročil in nas zastopal v Pragi. Gosp. kanonik Urh je na svoje lastne stroške se podal v Prago in izvrstno zastopal Slovence nas katoliške. Doma pa je bilo napravilo društvo na dan slovesnosti 28. septembra v družbenih prostorih besedo s slovesnim govorom in tombolo, ktere čisti dohodki, 126 gl. 33 kr., so se obrnili v pomoč revnim s točo poškodovanim Dolencem.

G. špiritval Heidrih je v mikavnem govoru pojasnil dvojni namen tega večera. Kako da se je to djanje naše družbe prikupilo katoliškim Čehom, kaže priserčna zahvala osnovalnega odbora do naše družbe, kteri odgovor je bil priobčen po „Danici.“

Cesarjevo 25letnico je društvo obhajalo 8. grudna z besedo, s ktero je bil sklenjen dobrodelen namen, pripomoči dobrodelnemu odseku k napravi zimske obleke za revne učence in učenke. Nabralo se je bilo blizo 100 gl. čistega dohodka.

K sklepu izreče poročevalec zahvalo č. g. podpredsedniku dr. Kostu za neutrudljivo delovanje pri družbi, čigar neprestrašenost in mnogoverstne zasluge so bile priznane od nar slavnjšega moža sedanjega časa, sv. Očeta Pija IX. Gotovo je častno za vso družbo, da je njenemu podpredsedniku tako očitno priznanje došlo. Zahvalo izreče tudi g. Pirnatu, kot predsedniku besednega odseka, kteri je vse besede tako dobro vravnoval, in drugim gospodom.

Družbenikov je 974. Dohodki znašajo 1064 gl., stroški pa 988 gl. Tedaj ostane premoženja v gotovini 75 gl. 77 kr. Iz tega se vidi, da denarstveni stan je zadosti vgoden, in če vsi družniki zvesti ostanejo, ali se še novih udov pridobi, bo družbi še tudi prihodnje leto obstanek zagotovljen.

Iz Sodražice. (Konec.) 7. svečana smo imeli pogreb ranjcega g. fajmoštra Matevža. Akoravno je bila sabota, sošlo se je bilo nas 11 duhovnov, 9 iz domače, 1 iz cirkniske in 1 iz ljubljanske dekanije. Bil je gosp. dekan nekaj bolehen in se ni upal priti svojega ljubljence pokopat, sem mógel jest prevzeti to žalostno opravilo.

Kako blaga duša je bil pokojni g. Matevž, se je zlasti razodevalo, ko so mertvega v cerkev prinesli; ljudje niso navadno jokali, ampak so vpili na glas.

Dasi ravno je pokojni že več časa bolehal, je vendar komaj 30 ur bolan ležal. Občutil je že pred Svečnico hude bolečine v vratu, in ker je v nedeljo in na Svečnico se vendar še posilil in opravil vso Božjo službo, mu je bolezen to tako povikšalo, da je v sredo (4. sveč.) komaj še umljivo govoril. Po opravljeni spovedi ranjkega opomnim, naj tudi časne reči vravná; odgovori mi pa, da ne misli oporoke delati. Dosti tako ne bom zapustil, je rekel, če kterim kaj zapustim, bi utegnili drugi nejevoljni biti, ko bi nič ne dobili. Spravite me spodobno, in kar ostane, naj se po postavi razdeli. Tako so možje, ki so bili klicani zavoljo oporoke, domú odšli. Te besede pričajo, da se ranjki g. Matevž ni hotel nikomur zameriti. Svetovati bi bilo vendar vsacemu, da naredi oporočo, če tudi še tako malo premore; brez oporoke se vsa zapuščina tako raztrese, da prav malo zaleže, in da morajo taki, ki imajo pri pogrebu potroške, dalj časa odškodovanja čakati, ali ga pa še celo ne dobé, kar je gotovo zoper voljo umerlih.

Tako smo zopet l. 1834 v vinograd Gospodov poklicani součenci na naglem zgubili enega naj ljubših prijatlov.

V spomin součenske zaveze imenujem tukaj vse součence, žive in mrtve, v tistem redu, kakor smo bili v imeniku l. 1834: Redovniki so bili naslednji č. oo.: † Kalist Omejc, † Rajmund Marenčič, Arhangel Vutli, † Hilarij Vutli, Oton Škala, Hieronim Jankovič, † Avguštin Večerina, † Angelik Kozlevčar, Salezij Volčič, Matevž Pibernik, † Akvina Ramuta. — Drugi gg. pa: Jakop Burja, † Gregorij Dolinšek (pozneje o. Andrej, kapucin), † Matevž Perčič in Blaž Ulčar; ti so bili v 3. letu posvečeni; dalje: Bizjak Peter, Gašperlin Gašper, † Klančnik Simon, Klemenec Primož, Lavrič Jože, Lesjak Jože, † Mulej Andrej, Pečar Janez, Pogačar Janez, Poličar Jakop, Poženel Lorenc, † Rihtar Luka, † Smole Andrej, Urajnar Franc, Vomberger Blaž, † Vončina Jože, † Vurner Janez, in † Cirar Luka. Bog daj umerlim v miru počivati — in nam še živim stano vitno in serčno se vojskovati za sveto reč!

J. Lesjak.

Iz Reke na Štaj., 21. sveč. — (Mlad izurjen tat.)
O ss. treh Kraljih pride deček V. P. iz Br... domá, okoli 14 lét star, k tukajšnemu poštemu kmetu J. N. za pastirsko službo se vdinjat. Pastirja ravno potrebujejo, in fantè je bil od drugod, kjer se je tudi penuljal, tu sem poslan, toraj ga sprejmejo, ker je bil koli brihten viditi. Ali kaj, ko je bila njegova brihtnost le na hudo obrnjena? Ne dolgo potem gre oče s hčera ma od doma svojega zeta obiskat. Brihtni pastir, ki se bolj osamljenega vidi, je hitro po vsih kotih, in kar iše, tudi najde — 9 gl. srebernega denara kmalu ima v žepu. S tem gre v št. P., si naroči par novih čevljev, drugo pa zapravi. Kadar nove škornje dobi, vsim domačim z neko potuhnjeno hlimbo lažnjivo terdi, da mu jih je mati poslala. To jim misel sproži, se po denarjih ozreči, katerih ne najdejo. Po kratkem izpričku se tat podá. Kaj je storiti? Pošljejo v Br... in tam se je zvédilo, kakšen tiček da je v Reko priletel, ki ga že ravno zavolj tatvine v domačem tergu žandarji zalezujejo; on jo je bil pa tu sem potegnul na novo krast! Pošljejo tudi po mene, ko bi ga bilo moč še kaj preučiti, ga na pravo pot obrniti; zravno pa tudi sklenejo ga zapoditi. — Jaz pridem, on pa se mi hitro na peč v kot umakne. Bil sem poprej zvedil, da se bolnega dela, in rečem čez nekoliko časa: Vi imate nekje posebnega bolnika, ki ozdrave potrebuje, bomo morali zdravil poiskati; jaz jih imam, boš moral k meni priti, — pa jih boš moral skerbno in zvesto jemati, drugač ti ne bodo pomagale. Ali on se na peči ne gane. Moram mu z povzdignjenim glasom zaterditi: da mu vse prikrivanje nič ne pomaga, da mora iz svojega zakotja na luč. Zdaj pride: „Veš“, mu rečem, „kaj se pravi krasti? Skrivaj komu kaj vzeti. Ali smé kdo to storiti? Zakaj ne? Kdo je prepo vedal? Znaš 10 Božjih zapoved? Kako govori Bog v sedmi zapovedi? „Ne kradi.“ Glej, kaj si pa ti storil! Ktero Božjo zapoved si prelomil? Sedmo. Koga si razžalil? Boga. Koga še? — Koga si z okradenjem poško doval? Kaj boš zdaj storil? Za odpušanje prosil. Kaj potem? Boš kaj obljubil? Se poboljšati, ne več krasti in priden in pošten biti. Zdaj boš pa vse to storil; ne koliko ga potisnem in že je na kolenih pred hišnim očetom in jokaje z vzdignjenimi rokami odpušanja prosi; obljubi, da bo ves drugačen in priden, da bo vse to odslužil, če bi ga hotli še imeti. Meni se veselja serce užali in začnem sam zanj prositi, da bi ga še prideržali, ga pa tudi v dobrem sklepu poterjevali: kako mora vse to začeti, se na dobro velikonočno spoved lepo pri praviti, rad moliti, pošten biti itd. To je vsim obljubil. Kdo bi mu ne bil verjel in se ga ne usmilil?

Ali glejte ga — zrelega, ponočnega tiča! Komaj pričaka druge noči, v kateri je mēdlo in znežilo, da bi

poštenega popotnika zgrozilo, — in zletí s svojim plenom tako tiho in varno, da ga nobeden v hiši spijočih ne sliši. Še le drugo jutro ga s plenom vred pogrešijo. Bil je k temu še eno z med lepših ovc iz hleva izpeljal... *) Kaj ne, da je za klepko zadosti zrel taki tiček? Pa kaj — v klepki? in pridši iz klepke?... Kaka delavšnica bi bila za takega mladega lenuha naj vgodnejša — s pravo kerščansko izgojo, s potrebnim strahom in primernim podukom. Ali žalibog, da se v novem času začenja že tu in tam kerščanski nauk s verovestniki vred iz šol bacati, odpravjati. Kam gremo, kam pridemo po tem potu? Naravnost v strašno brezno — v jamo mladih razbojnikov, katerih polna bo ta revna zemlja po takšni prosviti, — po takšnem napredku. — Pazite tedaj, ljubi kerščanski starši in odgojitelji mladine, da najpoglavitejšje svojih dolžnost — prave kerščanske izreje v Božjem strahu pri otrocih ne zanemarjate. Zakaj po zanemarjeni pravi kerščanski izreji bi sami odpirali strašno žrelo sebi in svojim izročenim otrokom v nesrečni pogin.

Ne pozabimo, kar sv. Duh govori: „Komur se šibe škoda zdi, sovraži svojega sina, kateri ga pa ljubi, ga vedno strahuje. Gladi sina, in te bo strahoval, igraj se z njim in te bo žalil. Nikar ga v mladosti njegovi volji ne prepusti, in nikar v nemar ne pusti, kar si vmišlja. Pripoguj njegov vrat v mladosti, in topi ga s šibo, dokler je otrok, da ne postane terdovraten, in tebi nepokoren, in da te ne bo serce bolélo...“

Enciklika sv. Očeta Pija IX.

do kardinalov, vikših škofov in škofov Avstrijskega cesarstva.

Ljubljeni sinovi in častitljivi bratje, sprejmite pozdrav in apostoljski blagoslov!

Ravno da smo bili v pisanju 24. listopada lanskega leta katoliškemu svetu naznanili prehudo preganjanje, ki so ga zlasti v Prusiji in v Švici zbudili zoper katoliško Cerkev, že Nam je bila nova britkost pripravljena; in to po naznanilu, da druge krivice žugajo tej Cerkvi, ktera enako svojetu božjemu Ženinu tudi že sama tožiti zamore: „Bolečinam mojih rán jih še pridevajo.“ **)

Te krivice Nas toliko huje užaljujejo, ker jih skazuje vlada avstrijskega ljudstva, ktero se je v naj slavnihših časih kerščanskega deržavstva v naj tesnejši zvezi z apostoljskim Stolum junaško bojevalo za katoliško vero.

Bile so sicer že pred nekterimi leti v tej deržavi dane postave in ukazi, ki naj svetejšim pravicam Cerkvenim in slovesno sklenjenim pogodbam določno nasprotujejo, in ki smo jih v nagovoru do častitljivih bratov kardinalov sv. rimske Cerkve 22. rožnika 1868 po dolžnosti morali obsoditi in za neveljavne naznaniti. Sadaj pa se deržavnemu zboru nove postave predlagajo, da naj bi jih obravnaval in poterdil, in le-té očitno merijo na to, da katoliško Cerkev spravijo v naj pogubniši služnost pod samovoljo deržavne oblasti, zoper božjo vravnavo Nasega Gospoda Jezusa Kristusa.

Stvarnik in Odrešenik človeškega rodú je namreč Cerkev postavil tako rekoč kakor svoje vidno kraljestvo na zemlji, obdaroval jo je ne le s čeznaturno milostjo nezmotjivega nauka, da naj se razširja sveti nauk in presveto mašništvo za božjo službo in za posveče-

*) Ovca se je bila zopet našla.

**) Ps. 68, 27.

vanje duš po daru in zakramentih; ampak obdaroval jo tudi z lastno in polno oblastjo, da naj daje postave, razsojuje in rabi zveličavno silitvo v vsih rečeh, ki se gajo na pravi cilj kraljestva Božjega na zemlji.

Ker pa se ta nadnatorna oblast cerkvene vlade opira na vravnavo Jezusa Kristusa in je močno razločna od posvetnega gospostva in nanj nenavezana, je to kraljestvo Božje na zemlji kraljestvo popolne družbe, vladano in gospodovano po posebnih postavah, po posebnem pravu, po lastnih predstojnikih, kateri čujejo, ter bodo odgovor dajali za duše, ne državnim gospodovavcem, ampak Poglavarju pastirjev Jezusu Kristusu, od kterega so postavljeni pastirji in učniki, pa nobeni posvetni moči v svoji dušni službi ne podverženi. *) Kakor tedaj gre posvečenim predstojnikom vladati, tako gre vsim vernikom po opominjevanji apostelnovem njim pokornim biti in se jim podvreči, in zato imajo katoliški narodi naj svetejši pravico, da v tej božji dolžnosti, po kateri morajo nauk, red in postave Cerkve spolnovati, od državne oblasti niso zadrževani.

Spoznate že z Nami, ljubljeni sinovi in častitljivi bratje, kako hudo žaljenje te božje cerkvene vstave, kako neprenesljivo prevračanje pravic apostolskega Prestola, svetih predpisov in vsega katoliškega ljudstva je zapopadeno in se očitno oznanuje v vstanovljanji tistih postav, ktere avstrijski državni zbor sedaj obravnava.

Zakaj po teh postavah se Cerkev Kristusova skor v vsih razmerah in djanjih, ki zadevajo vodbo vernikov, ceni in spoznava kakor taka, ki je najvišji veljavi posvetne oblasti do čistega podložna in podveržena; in to je v podpiravnem poročilu, ktero pojasnuje moč in pomen predloženih postav, tako rekoč kakor načelo izrečeno. V njem je tudi določeno rečeno, da svetna vlada vsled svoje neomejene moči ima pravico, kakor čez posvetne, tako tudi čez cerkvene reči postave dajati, in Cerkev nadzorovati in gospodovati kakor vse druge človeške društva, ki se nahajajo v državnih mejah.

(Konec nasl.)

Povsod razpor in razdjanje, celo med mavtarji.

Razdjanje le samo Cerkve Kristusove razdjati ne more (Mat. 16, 18), vse drugo gre v šibre. Novojeorška „Kirchenzeitung“ iz „Deutsch. Reichsspiegel“ pojasnuje, da tudi mavtarji so si med seboj v laséh, kakor je dandanašnji skor vse naskrižem in večina tako imenovane „inteligencije“ na glavi stoji, namesto na nogah.

Mavtarstvo, kolikor ga je ne-mavtar presoditi zmožen, prepahuje sapa reforme, napredstva, kakor piše vladni světoik Meding. Neki razpor v mislih se je spravljal v lože, ker tudi tam imajo konservativce, liberalce in celo liberaluhe ter prekucuhe, ki delajo nepokoj, neprijetnost in zdražbo v tem čez vse mračnjaškem društvu.

V mavtarstvu ste dvé veliki stôpnji ali časti, to je, Janževci in Andrejevi beznici, poslednje so visoke stopnje. Rade bi menda „janževke“ odpravile „časti andrejevke“ in kar je nad njimi, in pa sprejemale tudi nekristjane (jude itd.) tudi v take lože, ktere dozdaž z nekristjani niso hotle občevati. Te zahtêve so podobne skoraj nekakemu puntu meščanstva (buržoazije) zoper aristokracijo, in prostomiselsstva zoper pravoverstvo. Se vé, v višjih stopnjah je manj osebstva, pa več bogastva, v nižjih pa več osebstva.

„Sarfena“ pravi, da novinec mora priseči na evangelij sv. Janeza; kako da judje na evangelij prisegajo, ki so tudi udje pri janževcih, je prašanje. Le velika deželna loža za nemštvo se upira sprejemati nekristjanov.

Liberalni mavtarji tedaj hočejo „andrejevke“ odpraviti, in tudi nemški dedni princ je pri teh, ki so za reformo. Tudi sedanji nemški cesar kakor protektor nemških beznic je neki hotel nekaj reformirati, 3 lože v edinost spraviti, pa se mu ni kaj sponeslo.

Razgled po svetu.

Na Dunaju je državna zbornica 14. sušca prvo versko postavo rešila in sprejela tudi v posebni obravnavi. Deržavopravni poslanci se posebne obravnave niso več vdeležili, ko je bila postava v splošni obravnavi sprejeta. Poljci so s stališa vstavnega postavu pobijali; Rusini pa so zanjo glasovali. Zdaž pride predloga v gosposko zbornico, v kateri se je že davno za take zborničarje poskerbelo (pêršub), da se Cerkvi ne bode bolje godilo, kakor v spodnji.

16. sušca se je v državnem zboru obravnavalo, kako naj duhovske posestva plačujejo davke v verski zaklad, iz kterega bi vlada duhovnom boljševala plačo in oskerbovala katoliško božjo službo itd. Velikost tega davka se ima meriti po vrednosti celega duhovnega posestva in njegovih prihodkov. Vravnavala in merala davke bo posvetna gosposka, škofo bo pri tem le zaslíšala. Plača se ima na 10 lét naprej premeriti in plačuje se v deželno glavno kaso za 1/4 leta naprej. Od 10.000 poldrugi odstotek, od nad 10.000 2 1/2 odstot itd. tako, da pride od nad 100.000 osem, od nad 200.000 deset odatotkov. Ko bi se kaj zamolčalo, se plača dvojnato prikrajšanega. Zastali zneski se izterjujejo kakor pri drugih davkih in 1. pros. 1875 se ima ta novi davek pričeti. Po tej postavi tedaj bi morale cerkvene posestva vladi davek dajati, da bi vlada po svoji volji in vesti skerbela iz cerkvenega denara za dubovne in Božjo službo!

Zoper to predlogo je bilo zapisanih kacih 25 govornikov, in med njimi Hohenwart. Pervi, dr. Meznik, je pojasnil med drugim, da ta davek bi pograbil posestvom blizo 50 odstotkov in jih ugonobil, in da postavu meri na to, da bi se strahovali mandatarji deržavopravne stranke.

Grof Hohenwart je na to v mojsterskem govoru skazal, da vsa ta predloga je zmota, ker nima nobene tistih pogojev, ki jih mora davkarska postava imeti, in pri njenem izverševanju bi bile samovolji kaj razne pota odperte. Potem si je od nepristranosti g. predsednika in od pravice slavne zbornice izprosil privoljenje, da jim je nekatere prav gorke resnice povedal, ktere jih morajo toliko bolj peči, ker se ne da nič stalnega na nje odgovoriti. Sklenil je: „da do vstave, ki bi jo vsi avstrijski narodi priznali in branili, se ne pride po nobeni drugi poti razun po dorozumljenji z vsemi narodi te deržave,“ in: „da se nikoli ne bo posrečilo narode prisiliti k taki svobodi, v kateri le njeno pokveko vidijo.“

Nato je govoril poslanec Pflügl precej dolgo, prav čverste resnice jim je pravil, ki mu pa je predsednik vedno v besedo segal. Govorili so še: dr. Vitezić, Weber, de Pavli in Barnfeind. Potem je bil sprejet sklep obravnave in ostali so si za vse izvolili enega govornika.

Rimsko. V cerkvi sv. Andreja „delle Fratte“ pridiguje anglež Capell po angleško pred obilnim in zbranim ljudstvom, in znamenite osebstva so se vsled tega

*) Prim. Hebr. 13, 17; Ef. 4, 11; 1. Pet. 5, 2.

že odpovedale zmoti in prestopile v Cerkev resnice. To je strašno vjedalo nekatere hlapce zmote, ki jih dopisnik imenuje lupi famelici, lačne volkove. Trije taki so iz srede cerkve klicali govornika na prepir za stran tega, kar uči. Pobožni govornik odgovori, da hiša Gospodova ni pripraven kraj za take prepire, in povabi jih po pridigi v zakristijo, tam jim bode po njih volji postregel. Junakom pa je zdajci pogum céncnil na ta predlog, in učeni govornik jih še danes zastoni čaka.

Po pravični sodbi Božji ravno med tistimi rudečkarji v Rimu zdaj huda lakota razsaja, ki so poprej imeli naj več čez kloštre žlobodrati in kričati. Klošterske vrata (porte) so zaperte in ni ga več dobiti drobivca kruha ali piskra, kakor poprej. (Ali ni taka tudi na Slovenskem? Že sami poznamo človečeta, ki so psvale v časnikih „jezuite“, duhovne itd., in so s kislim obrazom terkale na vrata pri duhovnih malo pozneje; in kateri zdaj grenko vjedajo in zabavljajo po umazanih listih, utegnejo še bolj grenko pri zabavljanjih kmali na vrata terkati. „Prevzetnost gre pred pradcem.“)

Laško. Novi laški kaznovanski zakonik v 11 členih pod mnogimi kaznimi terdo prepoveduje dvoboj. Že samo klicanje na dvoboj, če tudi se ne sprejme, se kaznuje z globo do 500 lir. Te naredbe, pravi „Unita“, so poklon predpisom Cerkve in papežev, ki so dvobojsce vselej obsojevali, umerlim odrekovali cerkveni pokop.

„Italija del Popolo“ 11. sušca strašne levite bere laškim poslancem v Rimu „na Monte Citorio.“ Zakaj? Očita jim da vsi iz Rima derejo in celo reč drugih napak. (Znano je, kako redki so poslanci v laški zbornici, kolikokrat jih ni dosti za glasovanje.) Ošteva jih, da so vinski barantači, lakomniki, podkupljeni zagovorniki bank in družih enacij naprav, podjetniški očitnih del. Pravi pisavec, da so ga boljši izmed poslancev sami budili, naj maha brez usmiljenja po zbornici kakor po kaki sramotni barantavnici, da vse dela zase, ministri in poslanci, da danes ni več ne desnice, ne središča, ne levice. Cairol, hud, ker je odvržen njegov predlog za vesoljno glasovanje in posilni poduk, vedno hoče parlament zapustiti; Depretis žuga z naj hujšimi levičarji poteguiti, ako Minghetti saj trem ali štirim njegovih prijateljev ministerske listnice ne podeli. — Tako je domorodstvo gospodov, katerih nagibi niso več keršansko-katoliški!

Po „vradnem časniku“ (Gazzetta Ufficiale) je bilo na Laškem (od 26. okt. 1867 do 1873 Cerkvi pograbljenih 447.657.897 lir denara, tedaj malo manj od pol milijarde. Mislili so morebiti, da bode to kaj pomagalo ali državni denarnici, ali pa za vstanovo zaloge za nepredvidene potrebe. Pa nič tega se ni zgodilo. „Gazzetta del Popolo“ pravi, da je to zginilo, ne pustivši nobene sledi za seboj! — Tako framas nstvo skrbni za blagor ljudstva.

Amerikansko. Dosti hvale se je sem ter tje slišalo o severno-amerikanski republiki. Kaže se pa zmiraj bolj, da je tudi tam veliko gnjilega, kakor povsod, kjer država ni zastavljena na keršanstvo, ali se po tej podlagi ne ravna. Veliki polomi so zadevali in zadevajo Ameriko še zmiraj. V novem Jorku je bivši senator Graham ko predsednik neke barke zatépel 170.000 dolarjev in je bil une dni na 10 lét v ječo obsojen. (Po Evropi se s tacimi sleparji bolj „milo“ dela.) — V San Francisku je naj viši policijski vradnik Cockrell zapravljan, ker je obdolžen, da je s hudodelniki pod klobukom delal. — V Cincinnati je policijski vodja Kiersted iz službe djan, ker je služboval kakor igravski agent. Iz enacij vzrokov je policijski vodnik Sherman v Rochestru zgubil službo.

Ker tedaj je tudi v zveznih državah med drugimi

nadlogami še pomanjkanje denarja, se na kongresu zdaj to potrebno prašanje pretresava in vsak prebrisanih móž vé kaj svetovati. Eni bi radi pomnoženje, drugi zmanjšanje papirnatega denara. Sploh se želi, da naj pride več cvénka med ljudi; pa od kod? Svetuje se vladi, naj 200 milijonov srebra in zlata kupi v Evropi. Pa s tim zopet niso zadovoljni, ker moralo bi ljudstvo obresti plačevati. Tam tedaj imajo ozir na ljudstvo in ne sliši se vsak dan iz tisuč gerl: „povišaj plačo!“

In na kaj so prišli poslednjič? Gotovo na nekaj pametnega. Ni drugač, kakor varčno se mora začeti delati, ne pa denara toliko bolj posipati, kolikor bolj ga manjka.

Listek za raznotero robo in blago.

Smert Odrešenikova.

(Poleg talijanskega zložil Bogdan Ternovec. *)

Ko Isos **) v zadnji vzdihal je težavi,
Odperl grobove, stresel vse poljane,
Razmeršen v svojem snu se Adam zgane,
Na nóge, čelo dvingniv, se postavi.

Očesa sverne blodna po kokavi,
Strahú prevzeta, čudom vse poljane,
Trepaje praša, čiga On je grane,
Ki v kervi je izdihnil na višavi.

Doznal, po sivi glavi se tipaje
Žaluje, roko na obraz namekne,
V obupu mrč, ko strašna trč ga zgoda.

Na ženo v tem oberne se plakaje,
In zakriči, da hrib in dol odjekne:
„Po tebi vmertil sem Bogá — Gospoda“.

Iz Ljubljane. Ostanke darov za Dolensko, nabiranih v „Zgod. Danici“, smo poslali 14. suš., namreč: 11 gl. 80 kr. mil. proštu v Novo mesto; 1 gl. na Čatež in 75 kr. v Vinico. — Kdor pošete, bode vidil, da samo po „Danici“ so Kranjci in po nekoliko drugi Slovenci preteklo leto Dolencem v njih sili darovali več tisučev gol-dinarjev.

Ali je to čast za „narodno tiskarsko društvo“, kaj? — List, ki se katoliškim postnim pridigam zijalosto spakuje. — list, ki nauke slovenske matere do lastnega sina po šegi spridenega zanikerneža oponaša, — list, ki ljubljanske ljudi, ko za odvernjenje bolezni k Bogu očitno molijo, očitno žali in zasramuje: ta list se je zagnal zdaj tudi v pisanje Očeta vsega keršanstva do avstrijskih škofov, ter encikliko s svojo navadno zagrizenostjo „travestuje“, šemari in osmešuje, kakor je lastno le zaverženemu človeku. Ako se kdo ne sramuje pred vsim svetom lagati, da je „papeževa cerkev vedno sovraštvo pridigovala“, ako se prederzne tudi v očeh postavnih nasprotnikov naj častitljivši osebi na svetu podtikati besede: „Zato vas (škofe) podpihujemo in podžigamo, bratje v Kristu . . .“ potlej se res ni

*) Sanet: „Judež“ v 11. številu Zgod. Danice ni zložen po originalu soneta v št. 10. Zg. Dan., kajti slednji je zložen poleg Gianni-a, — prvi (v št. 11.) pa je posnet iz Monti-a. Le tercini soneta v št. 11 sti nekako tudi po Gianni-jevem.

**) Isos po greško, po jutrovem „Isa“, t. j. Jezus.

čuditi, da mu ne „materini“, ne „verski“ nauki sploh niso več sveti. Ne moremo misliti, da bi tudi med liberalnimi Slovenci bilo kaj dosti taci, kateri bi vse akozi neomikano počenjanje tega lista odobrovali, kakor tudi ne verjamemo, da bi tolika sovražljivost zoper Cerkev vsega slovenskega naroda sami „narodni tiskarnici“ teknila pri kom na Slovenskem v spoštovanje.

Iz **Železnikov** se nam je sporočilo, da se je ondi po večletni navadi (že od l. 1862) tudi letos praznik ss. slovanskih apostolov Cirila in Metoda spodbudno obhajal. Čast. g. kaplan so služili obilnozbranim udom daritev sv. maše, pri kateri je bila nazoča tudi šolska mladina, in je s primernim petjem poveljevala sv. opravilo. Prejeli smo tudi od tam zaznamek 55 novih udov bratovščine ss. Cirila in Metoda s prošnjo, da bi to naprej v Celje oddali. — Tako je prav. Če kdaj, je sadaj potrebno moliti za razkolne brate.

V **Gorici** so 15. t. m. prežviženi nadškof v pričo množega spremstva in pobožnega občinstva iz viših stanov blagoslovili novo po grofiji M. Coronini-jevi sozidano domačo očitno kapelo v zavodu „zapuščeni deklice“ na Gradu. Predvečer so bili prebivalci napravili razsvetljavo, v nedeljo pa so z možnarji streljali. Vhod in pot, po kateri so imeli nadškof v procesiji spremljani priti do prenovljene hiše, sta bila z zelenjem in zastavami bogato okinčana.

V **Gorici** je umerla 11. t. m. Marija Joana Gori, iz reda šolskih sester de Notre Dame, po dolgi bolezni v 38. letu svojega življenja.

Rimsko. Sv. Oče Pij IX so mesca svečana škofu v Fossano pisali pismo, v katerem govoré o zmagi sv. Cerkve, kakor o več drugih prilikah. „Victoriam ecclesiae impavidi expectamus. — *Zmage Cerkve neprestrašeni pričakujemo*“, pravi Veliki Pij IX. V Berolinu se poganjajo, koliko vojske bi imeli na nogah, da bi se zavarovali zoper papeža (ki se ga Bizmark silo boji), zoper Francoze in na vse strani, zakaj Moltke jim je povedal, da si v vojski prijatelji niso pridobili, in da bodo pol stoletja med puškami in kanonami morali braniti, kar so pridobili: Pij IX pa brez terdnjav, brez vojenstev, brez zvez — edino v zaupanju na Boga zanesljivo pričakuje slavne zmage, — in vsi katoličani smo si s Pijem vred svésti, da to upanje ne bo osramoteno.

Rimsko. Namesto ranjc. kardinala Barnabò-a je postal kardinal Lavalletta prefekt v Propagandi. Magr. Jakobini je izvoljen za apostolskega poročnika na Dunaju.

V **Rimu** je 11. in 12. t. m. tako snežilo, da so bile strehe obeljene zoper vsako navado v tem kraju in že celo v sušcu. Morebiti hoče sneg zakriti gerdobije framsone, ki svetost postnega časa skrunijo z maškaramami, poedinami, in še posebej s tim, da iz Koloseja hočejo vreči véliki križ in postaje križevega pota.

V **Neapelnu** je neki odpadnik prišel pred mestnega sindika (župana) in zahtéval slavno cerkev sv. Frančiška Pavljana, nasproti kraljevemu dvoru, da bode ondi postavil staro-katoliško škofijstvo. Pravijo, da mu je župan svojo pomoč obljubil. — Ni čudo! Dandanašnji se ne manjka taci „češ-katoličanov“, ki bi luciferja serčno radi postavili škofa, samo da bi katoliški Cerkvi škodovali.

Na **Laškem** se še prikazuje kolera.

Iz **Vabaš** v Ameriki se naznanjuje, da je naš prečastiti rojak gosp. Trobec ravno sklenil pogodbo za novo duhovnijsko cerkev, ki bo stala do 50,000 gl. Bog daj srečo! — Zmiraj kdo pride k spoznanju in se spreoberne; zdaj podučuje 2 protestanški ženi, ki hočete

prestopiti v katol. Cerkev. — Drugoverci kaj radi hodijo v katol. cerkev k opravi. V prvi polovici svečana so obiskali gosp. Trobeca gg.: Čebulj, Pavlin, Plut, Stariha, in še mnogi drugi. Tam letos ni hudega mraza, tudi snega malo in ljudje so zdravi. Šola dobro napreduje in je napolnjena, protestanške so pa prazne.

Iskrice ignacijanske

za vse dni v letu.

8. Ni mogoče storiti kaj Bogu vrednega, da bi se svet ne vznemiril, ali peklenske moči ne zrojile. (S. Ignat. apud Bart. l. 4.)

Svetlobi vedno nasprotuje tema in ni ga terdnega prijateljstva med dobrimi in hudobnimi. Kakor červ bolj zrelo sadje ujeđa, tako tudi zloba navadno tiste napada, ki so boljši.

Gotovo znamenje je, da si dober, ako hudobnim nisi po volji; graja bi bila, biti od takošnih hvaljen in ljubljen. Nikar naj te ne žali, ako taki o tebi slabo govoré, ki ne storé nič dobrega.

Ne smemo se zmeniti za hudo, ako smo se po taistem pobiljšali. To je brus kreposti. Hudobni zelo pomagajo dobrim, ko jih preganjajo, pomnože namreč njih potepušljivost in povikšajo zasluženje.

Česa se bojiš? Ne svet, ne vsa peklenska moč ne premore nič zoper tebe! Kjer je mnogo ovir, tam je tudi milost božja bolj radodarna. Tem serčneje temu nasproti naprej! Poprijemaj se priložnosti zmage, tvarina bo tvoje slave. Tvoja serčnost je tu dobila vojsko; ko bi pa sovražnika ne bilo, bi skrita ostala.

Duhovske spremembe.

Č. g. Ant. Masterl, kapl. v Dolih, pride k sv. Petru v Ljubljano. — Č. g. Reš Jan., dekan v Kranji, je v naglici umerl 17. sušca. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: Deklica 1 križavec s prošnjo sv. blagoslova za-se in za starše. — Iz Budanj več oséb 2 gl. 30 kr. — Neimenovana roka 2 gl. po gosp. kan. P. U. — Iz Loke 4 stare dvajset. s prošnjo sv. blagoslova za vso deržino. — 1 tol. v sr. za 1½ gl. „kot mali darek neim. častivca sv. Očeta, ki naj ga prejeti blagovolijo za velikonočno pisanko, in naj mu zato prosijo sv. blagoslova Božj. pri njegovih delih in opravilih. — Od neimenovane 1 gl.: za keršansko serčnost in stanovitnost v sv. veri. — Iz Doba 2 gl. — Sv. Očetu fara Šmarska pri Kranji za pirhe pošlje 61 gl. 62 kr., med tem (v srebru) 1 križavec, 1 parski gl., 2 nemška tol. po 1 gl. 50 kr., 4 tol. po 1 gl., 7 star. dvajs., in 1 st. des. z vošilom, naj bi milostljivi, vsemogočni Bog svoji Cerkvi kmalo vstajenje in rešenje iz tolikih bridkih nadlog dodelil; in prosijo sv. blagoslova sv. Očeta za pastirje in ovčice. — G. M. H.: prejeli denara.

Za afrikanski misijon: G. J. P. 1 gl. — Iz Doba 2 gld.

Za Bosno: Neimenovana dobra roka 50 gl. za en tabernakelj. — G. J. P. 10 gl. sr. — Iz Doba 4 gl. — Iz Loke 50 gl. za en tabernakelj. — Neimenovana roka 50 gl. za 1 tabernakelj.

Za kranjske usmiljene sestre v Banjaloki: Neimenovana roka 1 gl.

Za razne namene: Po M. Alešu 5. gl.